

**GENANNONCERING**

# Udvikling af brun bioraffinering såsom pyrolyse

Indkaldelse af ansøgninger til Indstillingsudvalget for  
Fonden for Retfærdig Omstilling



## Overblik

**Indsatsområde:** Udvikling af brun bioraffinering såsom pyrolyse

**Støtteberettigede landsdele:** Nordjylland og Syddjylland

**Potentielle ansøgere:** Små, mellemstore og store virksomheder, offentlige aktører, klynger, GTS'er, konsortier eller partnerskaber, udbydere af formelle og uformelle uddannelsesforløb, herunder videns- og uddannelsesinstitutioner på alle niveauer, samt andre relevante aktører.

**Finansiering:** 158,4 mio. kr. fra Fonden for Retfærdig Omstilling

**Tilskudsbeløb:** Der skal minimum søges om 5 mio. kr., og der kan maksimalt søges om 50 mio. kr. Projekter, der alene omhandler kompetencerettede tiltag, skal minimum søge om 2,5 mio. kr.

**Projektperiode:** 3 år fra projektets opstart af aktiviteter, senest gældende fra tilsagnstidspunktet

**Ansøgningsperiode:** 27. juni 2024 til 11. november 2024 kl. 12.00

**Webinar:** Fredag den 23. august 2024 kl. 10.00

*Der annonceres med forbehold for Kommissionens godkendelse af programændring for Fonden for Retfærdig Omstilling.*

## 1. Baggrund



*Bemærk, dette er en genannoncering, hvor støtteprocent og rammer for store virksomheders deltagelse er ændret i forhold til annonceringen fra august 2023.*

I det politiske grundlag for Danmarks regering, *Ansvar for Danmark (2022)*,<sup>1</sup> fremrykkes målet om dansk klimaneutralitet til 2045. Dermed står Danmark over for en stor omstillingsproces, og for at nå målet er der behov for at udvikle og implementere nye teknologier, som muliggør væsentlige reduktioner af udledningen af drivhusgasser. Her anses brun bioraffinering såsom pyrolyse som en central teknologi, der ved brug af rest- og affaldsprodukter fra landbrug og affaldssektoren som fx gylle, halm, spildevandsslam og restfibre fra biogasproduktion kan levere grøn energi og lagre en stor del af kulstoffet i jorden, så det ikke slipper ud i

atmosfæren. En bred forligskreds har på den baggrund med *Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug*<sup>2</sup> aftalt at afsætte 196 mio. kr. til pyrolyse i 2023-2024 fra Fonden for Retfærdig Omstilling. Heraf resterer 158,4 mio. kr., som udmøntes under denne annoncering.

Pyrolyse er udpeget af FN's Klimapanel IPCC til at have et stort potentiale til at sænke verdens CO<sub>2</sub>e-udledning. Pyrolyseolie og pyrolysegas kan erstatte fossil olie og derved fungere som bæredygtigt brændstof til fx fly, mens biokullet kan binde kulstof fra den oprindelige biomasse over lang tid. Biokul kan fx oplagres eller anvendes i beton, hvilket bidrager til at reducere koncentrationen af CO<sub>2</sub> i atmosfæren (også kaldet 'carbon sinks'). Klimarådet har vurderet, at udrulning af teknologien i stor skala har potentiale til at reducere Danmarks udledning af klimagasser med op til 2 mio. tons CO<sub>2</sub>e i 2030.

1. *Ansvar for Danmark: Det politiske grundlag for Danmarks Regering (2022).*

2. Socialdemokratiet (Regeringen), Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, og Kristendemokraterne (2021) [Aftale om grøn omstilling af Dansk Landbrug](#)





Med *Klimaaf tale for energi og industri* fra juni 2020 besluttede et bredt flertal af Folketingets partier at udbygge biogasinfrastrukturen i Danmark.<sup>3</sup> Den aftalte udbygning forventes i væsentligt omfang at finde sted i Jylland grundet mængderne af tilgængelig biomasse, herunder gylle og halm, og vurderes endvidere at kunne understøtte infrastrukturen for en fremtidig pyrolysesektor i Danmark. Nord- og Syddjyland har således gunstige forhold for at kunne blive knudepunkter for udvikling af brun bioraffinering såsom pyrolyse, da den grundlæggende infrastruktur allerede er etableret i disse landsdele i form af et netværk af biogasanlæg og tilgængelighed til biomasse. Copenhagen Economics vurderer desuden, at beskæftigelseseffekterne er størst tæt på bioraffineringsanlæggene. Beskæftigelseseffekterne forventes at være op mod 1.000 job i de kommuner, der enten har ligget eller ligger tæt på raffinaderierne.

Ifølge Klimarådets statusrapport 2022 befinder pyrolyseteknologien sig stadig i demonstrationsfasen. Det samme gør sig gældende for relaterede bioraffinerings teknologier, såsom hydrothermal liquefaction (HTL). Ifølge en rapport fra CIP fonden<sup>4</sup> har fokus i Danmark hidtil været på pilotprojekter samt test og demonstrationsanlæg (TRL 5-6) - dog også ét stor-skalaanlæg (TRL 8). En rapport udgivet af Institut for Agroøkologi ved Aarhus Universitet<sup>5</sup> identificerer bl.a. videnshuller i forhold til de langsigtede agronomiske, klimamæssige, miljø- og økotoksikologiske effekter ved at udbringe biokul på landbrugsjord. Der er således behov for yderligere forskning og innovation inden for området og yderligere markedsmodning af teknologierne, men også ift. vurdering af klimapåvirkning og miljøeffekter af de produkter, der dannes i bioraffineringsprocessen; gas, olie og biokul.

Desuden accelereres kravene til at få opdateret arbejdsstyrkens kompetencer i takt med, at der investeres i nye grønne teknologier. Kompetencerettede tiltag er således nødvendige, dels for at sikre de nødvendige kompetencer til at kunne betjene de nye grønne løsninger, og dels for at sikre, at personer, der i dag arbejder i CO<sub>2</sub>- og energitunge industrier, får de nødvendige kompetencer til at kunne overgå til nye industrier såsom brun bioraffinering, så de ikke falder ud af arbejdsmarkedet.

Genannonceringen er med forbehold for, at Kommissionen godkender en programændring af programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling. Programændringen vil give mulighed for en støtteprocent på op til 80 i denne annoncering og mulighed for, at store virksomheder kan modtage støtte til produktive investeringer. Læs mere herom i afsnit 9 nedenfor.

*På baggrund af ovenstående genindkalder Indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling nu ansøgninger til indsatser, der understøtter videreudviklingen af brun bioraffinering såsom pyrolyse.*

Indsatsen udmøntes i forlængelse af annonceringen for brun bioraffinering såsom pyrolyse i 2023. Dertil udbød Energistyrelsen Pyrolysepuljen 2022 (finansieret af Den Europæiske Union under NextGenerationEU-initiativet), hvor der i foråret 2022 blev givet tilskud til udviklings- og demonstrationsprojekter inden for pyrolyseteknologi i krydsfeltet mellem klimatiltag i landbruget og værdiskabelse i energisektoren.

3. Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternative (2022) *Klimaaf tale for energi og industri mv.*

4. CIP fonden, januar 2024: [Vejen til effektiv CO<sub>2</sub>-lagring med biokul](#)

5. *Videnssynthese om biokul i dansk landbrug* (okt. 2022), Institut for Agroøkologi ved Aarhus Universitet.

## Fonden for Retfærdig Omstilling

I 2021-2027 investerer Fonden for Retfærdig Omstilling 636 mio. kr. i aktiviteter i Danmark, der skal afbøde de negative virkninger af omstillingen til en klimaneutral økonomi. Midlerne er blandt andet målrettede projekter med potentiale til at sikre udviklingen af CO<sub>2</sub>-fangst og -lagring, brun bioraffinering og brintrelaterede teknologier, herunder Power-to-X.

Midlerne fra Fonden for Retfærdig Omstilling bliver udmøntet af et indstillingsudvalg bestående af medlemmer med erhvervsmæssig indsigt og teknisk ekspertise inden for klima- og energiområdet.

Indsatsen under Fonden for Retfærdig Omstilling komplementerer øvrige nationale indsatser for grønne nøgleteknologier og skaber synergi med andre EU-fonde og instrumenter, herunder Regionalfonden og Socialfonden Plus.

Det er Indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling, der indstiller til Erhvervsstyrelsen, hvordan fondens midler bør anvendes. Erhvervsstyrelsen legalitetskontrollerer ansøgninger og varetager administrationen af projekter.

## 2. Geografisk afgrænsning

Nordjylland og Syddjylland er udpeget som støtteberettigede landsdele i forhold til Fonden for Retfærdig Omstilling. Nordjylland er udpeget med udgangspunkt i behovet for omlægning af drivhusgasintensive produktionsprocesser, og Syddjylland er udpeget med udgangspunkt i at afbøde konsekvenserne af udfasning af produktion af fossile brændstoffer i blandt andet Nordsøen. Derfor skal aktiviteter under Fonden for Retfærdig Omstilling som hovedregel gennemføres i Nord- og/eller Syddjylland. I tilfælde af, at aktiviteter foregår i andre landsdele, eller operatører befinder sig i andre landsdele, vil det afgørende være, at effektiviteten sker i Nord- og/eller Syddjylland. Områderne er udpeget på NUTS-3 niveau, hvorfor Syddjylland fx ikke omfatter Fyn.

Figur 1.  
Opdeling af Danmark på NUTS-3 niveau



## 3. Organisering og koordinering

Indsatsen skal gennemføres i regi af de projekter, der på baggrund af denne annoncering opnår tilsagn om tilskud. Hvert projekt forankres typisk hos den ansøgende operatør, der efter accept af tilsagnsvilkår varetager projektledelse og projektadministration på eventuelle økonomiske partners vegne og dermed er ansvarlig for projektets gennemførelse.

### Koordinering med øvrige indsatser

I det omfang, der også søges eller er søgt midler fra Regionalfonden eller Socialfonden Plus under Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, fx fra SMV:Grøn eller SMV:grønne kompetencer, skal det klart beskrives, hvilke aktiviteter der påtænkes finansieret under denne ansøgning, idet de samme aktiviteter - og udgifter udløst af disse aktiviteter - ikke kan finansieres med midler fra andre EU-fonde.

Der lægges vægt på, at det er beskrevet, hvordan projektet komplementerer og skaber synergi med øvrige indsatser, der kan understøtte den yderligere udvikling og implementering af teknologien, herunder Det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram

(EUDP), tilskud fra Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP), Innovationsfondens fire Innominions samt andre initiativer fx forskningsreservemidler, hvis det er relevant. Se hertil vurderingskriterie C i afsnit 8.

## 4. Indhold

*Indsatsen skal finansieres inden for rammerne af Programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling, indsatsområde "Udvikling af brun bioraffinering såsom pyrolyse", hvorfor aktiviteter, der gennemføres under denne annoncering, er underlagt programmets rammer og vilkår, jf. afsnit 7.*

Indsatsen vil være målrettet videreudvikling af teknologier inden for brun bioraffinering såsom pyrolyse. Indsatsen kan fx understøtte forskning-, udviklings- og demonstrationsprojekter, samtidigt åbner indsatsen op for støtte til videreudvikling af relaterede teknologier inden for brun bioraffinering.

Indsatsen kan desuden understøtte kompetencerettede tiltag i relation til bioraffinering som fx pyrolyse og HTL, herunder kompetenceudvikling af medarbejdere fx i samarbejde med andre virksomheder inden for samme område, som bidrager til at realisere virksomhedens potentiale. Det vil således være muligt at kombinere flere aktivitetstyper fx kompetenceudviklingsaktiviteter og forsknings- og udviklingsaktiviteter.

### Projekter under den strategiske indsats kan fx indeholde:

#### Kompetencerettede tiltag

Med henblik på at sikre, at virksomhederne er i besiddelse af de nødvendige kompetencer herunder ledelseskompeterer og den nødvendige arbejdskraft til at drive og videreudvikle bioraffineringsteknologier, kan der med fordel søges tilskud til selvstændige kompetenceudviklingsprojekter eller til supplerende kompetencerettede tiltag, som gennemføres i kombination med øvrige aktiviteter under annonceringen. Disse tiltag kan fx være i form af uformelle, kortere kompetenceudviklingsforløb eller længerevarende opkvalificering/omskoling af medarbejdere eller ledere til nye jobfunktioner og teknologier, herunder også på videregående niveau, fx til at udvikle og drive pyrolyseanlæg. Der kan også gives tilskud til styrkelse af ledelseskompeterer i SMV'er samt tilknytning af personer, fx ledige med korte, mellemlange eller lange uddannelser, der kan bibringe virksomheden grønne og digitale kompetencer. For alle kompetencetiltag gælder, at de skal være relateret til arbejdet med at videreudvikle bioraffineringsteknologier.

Aktiviteten kan fx støttes under Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP), Innovationsfondens fire Innominions samt andre initiativer fx forskningsreservemidler, hvis det er relevant. Se hertil vurderingskriterie C i afsnit 8.

#### Forsknings- og udviklingsaktiviteter

For at accelerere udviklingen af brun bioraffinering, gives der tilskud til forsknings- og udviklingsaktiviteter mhp. at afprøve og effektivisere bioraffineringsprocesser, hvor fortrinsvist restfraktioner fra landbruget eller andet organisk materiale omdannes til biokul, olie og gas. Der kan fx gives tilskud til opskalering af test- og demonstrationsanlæg, men også forskning- og udvikling af potentialer og videreforarbejdning af biokul, olie og gas. Der kan også støttes gennemførlighedsundersøgelser, herunder foranalyser/forprojekter, som går forud for et konkret forsknings- og udviklingsprojekt.

Aktiviteten kan fx støttes under Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP), Innovationsfondens fire Innominions samt andre initiativer fx forskningsreservemidler, hvis det er relevant. Se hertil vurderingskriterie C i afsnit 8.

#### Forprojekter: forundersøgelser såsom miljøvurderinger og anden rådgivning mv.

SMV'er kan få tilskud til forprojekter, der fx kan understøtte de første faser af et større anlægsprojekt. Det kan bl.a. indbefatte tilskud til foranalyser vedrørende



Foto: iStock.com/aanton



nyetablerede anlæg, herunder miljøkonsekvensvurderinger samt sikkerhedsvurderinger til at definere acceptable sikkerhedsniveauer mv. En foranalyse kan endvidere have til formål at afdække miljøeffekterne af selve bioraffineringsprocessen eller produkterne biokul, olie og gas, herunder dannelse, nedbrydning og indhold af potentielt skadelige stoffer som fx PFAS og tungmetaller mm. Analyserne skal være supplerende i forhold til allerede igangværende aktiviteter.

Aktiviteten kan fx støttes under Gruppefritagelsesforordningens artikel 18 og under de minimis-forordningen. Bemærk, at foranalyser, der skal understøtte beslutningsprocessen om et forsknings- og udviklingsprojekt, kan støttes under gruppefritagelsesforordningens artikel 25 jf. længere oppe.

*Bemærk, at forprojekter skal kombineres med andre aktiviteter i samme projekt og således ikke kan stå alene.*

#### **Investeringsstøtte**

SMV'er kan få tilskud til anlægsinvesteringer, indkøb af udstyr, certificeringer mv., som er direkte relateret til virksomheders indkøb af konkret teknologi til anvendelse indenfor brun bioraffinering. Det kan fx være til komponenter til pyrolyse-, HTL- eller andre anlæg, relateret software, grønne løsninger, maskiner mv. Der kan også gives støtte til certificering, knowhow, patenter mv. Det bemærkes, at der alene kan ydes støtte til nyetablerede anlæg, og at der ikke kan ydes støtte, efter anlægget er sat i drift, og støtten skal være uafhængig af produktionen.

Aktiviteten kan fx støttes under Gruppefritagelsesforordningens artikel 17 og de minimis-forordningen

eller 26 og 26a (primært relevante for forskningsinstitutioner og GTS'er).

*Bemærk, at der er begrænsninger relateret til støtte til virksomheder, der er omfattet af Unionens emissionshandelssystem, hvilket er uddybet i afsnit 5. Målgruppe.*

#### **Generelt for alle indsatser**

*Statsstøtte til videndeling- og matchmakingaktiviteter, der faciliteres af klyngeorganisationer, skal håndteres gennem gruppefritagelsens artikel 27.*

## **5. Målgruppe**

Værdikæden på området inden for bioraffinering såsom pyrolyse er bred og tværsektoriel, idet den involverer aktører inden for fx landbrugs-, energi- og miljøsektorerne samt specialiseret viden fra forskningsinstitutioner og videncentre, mv.

Projekter under indsatsen kan derfor søges af både små, mellemstore og store virksomheder samt offentlige aktører, gerne i samarbejde med fx viden- og uddannelsesinstitutioner, GTS'er, klynger m.v. Projekter, der alene omhandler kompetencerettede tiltag, kan søges af virksomheder, offentlige aktører samt udbydere af formelle og uformelle uddannelsesforløb herunder videns- og uddannelsesinstitutioner på alle niveauer fx universiteter, maskinmesterskoler, erhvervsskoler, efteruddannelsesudbydere m.v.

Indsatsen giver mulighed for, at SMV'er, konsortier af virksomheder og videninstitutioner kan inddrages i forsknings-, innovations- og udviklingsaktiviteter relateret til modning og opskalering af bioraffineringsteknologier såsom pyrolyse.

Der kan være begrænsninger i relation til støtte til virksomheder i primærsektoren, store virksomheder og virksomheder, der er omfattet af Den Europæiske Unions emissionshandelssystem, hvilket udfoldes i nedenstående afsnit.

Foto: iStock.com/Cylonphoto



## 6. Krav til ansøgningen

Hvis nedenstående krav til ansøgningen og projektet ikke er opfyldt, vil ansøgningen ikke blive vurderet i forhold til de udmeldte udvælgelseskriterier. Erhvervsstyrelsen kan uden forelæggelse for indstillingsudvalget give afslag på ansøgninger, der ikke opfylder de formelle krav i en ansøgningsrunde.

### Ramme for projektindhold

Ansøgninger skal ligge inden for annonceringens rammer og rammerne af programmet for Fonden for Retfærdig Omstillings indsats.

Fonden for Retfærdig Omstilling kan ikke give tilskud til investeringer i forbindelse med produktion, forarbejdning, transport, distribution, lagring eller forbrænding af fossilt brændsel.

Der er en række begrænsninger relateret til tilskud, der ydes til virksomheder, der er omfattet af Unionens emissionshandelssystem. Tabel 1 belyser, hvilke aktiviteter virksomheder, der er omfattet af Unionens emissionshandelssystem, kan opnå tilskud til.

I henhold til tabellen vil disse virksomheder ikke kunne opnå tilskud til produktive investeringer, herunder investeringsstøtte mhp. at reducere drivhusgasemissioner fra ETS<sup>6</sup> aktiviteter eller støtte til test og demonstration i industriel skala. Anlæg eller dele af anlæg, der benyttes til forskning, udvikling og testning af nye produkter, er imidlertid ikke omfattet af disse krav. Det vil sige, at disse virksomheder fx vil kunne deltage i forsknings- og innovationsaktiviteter til og med TRL-niveau 6 (EU-Kommissionens TRL-definition).<sup>7</sup>

### **Ansøgningen skal indeholde:**

#### Budget

Som ansøger skal I beskrive, hvorledes midlerne fordeles over projektets tidsperiode, samt på hvilke konti midlerne placeres i den valgte kontoplan. Se afsnit 7. Valg af kontoplan for mere information.

#### Projektperiode

Projekter kan modtage tilskud i op til tre år fra projektets opstart af aktiviteter, senest gældende fra tilsgangstidspunktet.

**Tabel 1. Virksomheder omfattet af Unionens emissionshandelssystem**

Virksomheder, der er omfattet af Unionens emissionshandelssystem, <u>kan</u> opnå tilskud til:	Virksomheder, der er omfattet af Unionens emissionshandelssystem kan <u>ikke</u> opnå tilskud til:
Rådgivning	Produktive investeringer <sup>8</sup>
Forskning og udvikling	Investeringsstøtte mhp. at reducere drivhusgasemissioner fra ETS <sup>9</sup> aktiviteter eller test og demonstration i industriel skala, jf. bilag 1 i direktiv 2003/87/EF.
Forprojekter: Feasibility studies, proof-of-principle	
Kompetenceudvikling	
Ledelse (styrkelse af ledelseskompetencer)	
Kompetencetilførsel	

6. Industri anlæg, der er omfattet af Unionens Emissionshandelssystem, jf. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2003/87/EF.

7. Technological Readiness Levels (TRL): Ved beskrivelse af teknologiens modenhed og stadie, henvises der til Europa-Kommissionens dokumentet *A European strategy for Key Enabling Technologies - A bridge to growth*.

8. EU-Kommissionen definerer produktive investeringer som virksomhedsinvesteringer i anlægsaktiver eller immaterielle aktiver, der skal bruges til produktion af varer og tjenesteydelser og dermed bidrager til bruttoinvesteringerne og beskæftigelsen. Jf. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2021/1056 af 24. juni 2021, s. 4.

9. Industri anlæg, der er omfattet af Unionens Emissionshandelssystem, jf. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2003/87/EF.



Foto: iStock.com/iamnoonmai

### **Effektkæde og kritiske antagelser**

Jeres ansøgning skal indeholde en effektkæde samt en beskrivelse af de kritiske antagelser for, at projektet kan virke efter hensigten. Effektkæden skal omfatte sammenhængen mellem projektets aktiviteter, output og resultater. Se nedenstående afsnit om effektkæder for mere information.

### **Statsstøttehåndtering**

I skal komme med et konkret forslag til håndtering af evt. statsstøtte, som projektets partnere og/eller deltagere modtager i forbindelse med deres deltagelse i projektet. I kan benytte skemaet *Bilag 2 Statsstøtteløsning* (Excel-ark, som kan findes i startpakken i mappen "Statsstøtte") til denne redegørelse, hvor der for hver aktivitet og partner redegøres for en valgt statsstøtteløsning. Ved henvendelse til kontaktpersonerne for annonceringen kan fremsendes en vejledning i hvordan bilag 2 skal udfyldes. I kan se, hvilke statsstøtteløsninger der fx kan ydes statsstøtte under for de enkelte aktiviteter i afsnit 4. Indhold. Derudover kan I læse mere om mulighederne for statsstøttehåndtering for denne annoncering i afsnit 9. Finansiering.

### **Veldefineret målgruppe**

I skal beskrive, hvilken målgruppe projektet retter sig mod. Værdikæden på området inden for bioraffinering såsom pyrolyse er bred og tværsektoriel, idet den involverer aktører inden for fx landbrugs-, energi og miljøsektorerne samt specialiseret viden fra forskningsinstitutioner og videnscentre, mv.

### **Evaluerings**

Alle projekter, som modtager tre mio. kr. eller mere i tilskud fra Fonden for Retfærdig Omstilling, skal midtvejsevaluere af en ekstern evaluator, som udpeges af

Erhvervsstyrelsen. Udgiften til midtvejsevalueringen afholdes af projektet, og er støtteberettiget.

Projektet kan desuden anmode om slutevaluering og/eller udvidet evaluering. Udgiften afholdes af projektet og er støtteberettiget, såfremt Erhvervsstyrelsen vurderer, at evalueringen er relevant og nødvendig.

For yderligere information om evaluering samt mulighederne for at tilkøbe en slutevaluering og en udvidet evaluering henvises til startpakken på annoncerings-siden.

De timer, som tilsagnsmodtager og de øvrige økonomiske partnere anvender på arbejdet med evalueringen i projektperioden, er støtteberettigede, jf. Vejledning om Støtteberettigelse. Udgifterne kan medtages i budgettet/regnskabet under kontoen "projektarbejde".

Som operatør/tilsagnsmodtagere skal I stå til rådighed ved evaluering og opbevare relevant datamateriale i hele opbevaringsperioden.

### **Ligestilling, inklusion og ikke-forskelsbehandling**

I skal overholde gældende ret, jf. de horisontale grundforudsætninger. I skal i ansøgningen redegøre for, hvordan I vil sikre overholdelse af de horisontale principper. Projektansøgninger sagsbehandles af Erhvervsstyrelsen, hvor det bl.a. kontrolleres, om projektets aktiviteter overholder principperne om ligebehandling.

Ikke-diskrimination og tilgængelighed for personer med handicap er et generelt princip i det danske samfund, og der findes danske retsregler om forskelsbehandling og tilgængelighed, som projekterne skal overholde, jf. de horisontale grundforudsætninger.



I henhold til dansk lov er der forbud mod forskelsbehandling på grund af køn for enhver arbejdsgiver, myndighed og organisation inden for offentlig forvaltning og almen virksomhed.

Offentlige myndigheder skal overholde FN's handicapkonvention, der fx omtaler universelt design og tilgængelighed til ikke alene bygninger, men til produkter og tjenesteydelser i bred forstand. Ingen ansøger vil på grundlag af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicaps, alder eller seksuel orientering blive forhindret i at ansøge om og opnå tilskud.

### Opfyldelse af The Do No Significant Harm principle (DNSH)

Programmets tiltag er miljøvurderet efter principperne i den danske miljøbeskyttelseslov og vurderet efter DNSH-princippet.<sup>10</sup> Programmets tiltag er vurderet for enelige med DNSH-principperne, og der er ikke identificeret særlige udfordringer i forhold til miljøet. Alle projektansøgninger skal overholde gældende EU- og dansk lovgivning og skal i projektansøgningen redegøre for de miljømæssige og klimamæssige konsekvenser ved projektets udførelse, når relevant.

### Klimasikring

For investeringer i infrastruktur med en forventet levetid på mindst fem år er det et krav, at projektet kan sandsynliggøre og siden dokumentere, at infrastrukturen er klimasikret.<sup>11</sup> Infrastruktur kan fx være et pyrolyseanlæg, transportfacilitet, lagringsfacilitet eller andet. Kravet indebærer, at der både skal være taget stilling til infrastrukturens CO<sub>2</sub>-aftryk og modstandsdygtighed over for klimaforandringer. Læs mere i vejledningen om

klimasikring, som kan findes i startpakken.

*Bemærk, at hvis projektet ikke lever op til kravet om klimasikring, vil ansøgningen ikke blive vurderet i forhold til udvælgelseskriterierne. Erhvervsstyrelsen kan, uden forelæggelse for indstillingsudvalget, give afslag på ansøgninger, der ikke opfylder de formelle krav i en ansøgningsrunde.*

### Økonomiske partnere

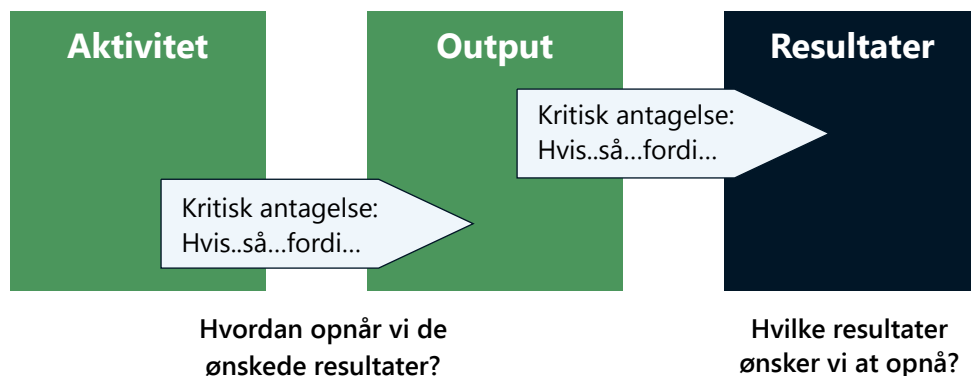
Der kan ikke tildeles støtte til rammeprojekter, som indeholder åbne puljer, men der kan ske løbende optag af nye økonomiske partnere i projektperioden. Nye partnere vil efter projektstart kun kunne indtræde i projektet under de minimis-forordningen, og alle nye økonomiske partnere skal godkendes af Erhvervsstyrelsen, før aktiviteterne påbegyndes.

### Effektkæde, indikatorer og måltal

En effektkæde beskriver de vigtigste årsagsvirkningssammenhænge i et projekt. Hvis I søger om tilskud fra Fonden for Retfærdig Omstilling, skal I beskrive jeres projekts effektkæde i tre led:

- **Projektets hovedaktiviteter** er de vigtigste handlinger, som udføres i projektet.
- **Projektets output** er de leverancer eller "produkter", som projektets aktiviteter umiddelbart skaber.
- **Projektets efterfølgende resultater** på kort og lang sigt jf. tabel 2. De resultater, der kan skabes på kort sigt, er de resultater, der kan måles i projektperioden. De langsigtede resultater er resultater, der først kan måles efter projektperioden.

Figur 2. Effektkæden



Tid

10. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 (CPR-forordningen) artikel 9, stk. 4.

11. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 (CPR-forordningen) artikel 73, stk. 2, litra j.

Det er et krav i forhold til den programfastsatte målemetode, at I opstiller målbare kvantitative succeskriterier (indikatorer) i ansøgningen for hver enkelt aktivitet, output og resultat.

*Effektkæden skal beskrives, så det er tydeligt dels, at der er kvalitativ indbyrdes sammenhæng mellem indholdet i aktiviteter, output og effekter og dels, at der er kvantitativ sammenhæng mellem det planlagte antal aktiviteter, output og resultater.*

I skal anvende de definitioner og målemetoder, som fremgår af indikatorvejledningen for Fonden for Retfærdig Omstilling – og opstille måltal for projektet samt forklare, hvordan disse er fastsat. Indikatorvejledning samt Vejledning om modeller til indhentelse og dokumentation af start- og slutoplysninger i Socialfond Plus projekter og visse projekter under Fonden for Retfærdig Omstilling og Start- og slutoplysninger i programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling kan findes på vores hjemmeside.

I ansøgningen skal I opstille måltal for de programfastsatte indikatorer, I forventer jeres projekt vil bidrage



Foto: iStock.com/Sinhyu

til gennem hovedaktiviteterne. De programfastsatte indikatorer i nedenstående tabel kan være relevante for jeres projekt at rapportere på.

**Tabel 2. Eksempler på relevante programfastsatte indikatorer**

Aktiviteter	Output	Resultater
Rådgivning	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Antal virksomheder, der har modtaget støtte (herunder: mikrovirksomheder, små, mellemstore og store virksomheder).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Små og mellemstore virksomheder (SMV'er), der indfører produkt- eller procesinnovation.</li> </ul>
Investeringsstøtte	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Antal virksomheder, der har modtaget støtte</li> <li>• Investeringer i udstyr og anlæg til fremme af grøn omstilling</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Skønnede drivhusgasemissioner.</li> </ul>
Forskning og udvikling	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Antal virksomheder, der har modtaget støtte</li> <li>• Antal virksomheder, der samarbejder med forskningsorganisationer</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Små og mellemstore virksomheder (SMV'er), der indfører produkt- eller procesinnovation.</li> <li>• Antal virksomheder, der har udviklet nye koncepter til nye produkter eller løsninger.</li> <li>• Skønnede drivhusgasemissioner.</li> </ul>
Forprojekter	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Antal analyser og forprojekter, som er støttet</li> <li>• Antal virksomheder, der har modtaget støtte.</li> </ul>	
Kompetenceudvikling, ledelse og kompetence-tilførsel	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Antal virksomheder, der har modtaget støtte.</li> <li>• Samlet deltagerantal</li> <li>• SMV'er der investerer i færdigheder med henblik på intelligent specialisering, industriel omstilling og entreprenørskab</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Antal deltagere, der opnår uformelle kvalifikationer umiddelbart efter deltagelsen</li> <li>• Antal deltagere, der er fastholdt i beskæftigelse seks måneder efter deltagelsen</li> <li>• SMV-personale, der har afsluttet en uddannelse i færdigheder med henblik på intelligent specialisering, industriel omstilling og entreprenørskab</li> </ul>

Derudover kan I i ansøgningen tilføje projektspecifikke indikatorer, som I vurderer, er vigtige for at demonstrere indsatsens resultatskabelse.

## 7. Valg af kontoplan

*Det er vigtigt at overveje grundigt, hvilken kontoplan der er den rette for netop det projekt, I skal gennemføre, og at I som ansøger får valgt den rette kontoplan fra begyndelsen.*

Årsagen er, at muligheden for at gennemføre projektet smidigt og succesfuldt kan påvirkes af valget af kontoplan. Dette skyldes, at de forskellige kontoplaner giver forskellige muligheder for at medtage udgifter i støttegrundlaget, og har forskellige regler for, hvordan de udokumenterede tillæg beregnes.

*Der findes fire forskellige kontoplaner som benævnes 7, 15, 20 og 40 pct. kontoplaner.*

Kontoplanernes pct. henviser til de beregnede udokumenterede tillæg. Det er forskelligt, hvilke udgiftstyper, der kan støttes under de enkelte kontoplaner, og hvilke, der skal dækkes af det udokumenterede tillæg. Det er således ikke nødvendigvis det højeste udokumenterede tillæg, der giver den mest optimale støtte til projektet og den enkleste administration.

Det afgørende for valg af kontoplan er projekternes aktiviteter og udgifter.

Det beregnede tillæg er udokumenteret, hvilket betyder, at udgifter, som er dækket af tillægget, ikke skal dokumenteres overfor Erhvervsstyrelsen. Samtidig betyder det, at ikke alle udgifter kan medtages som direkte støtteberettigede udgifter i projektets budget, idet en række udgifter i stedet skal dækkes af tillægget. Derfor er det vigtigt, at I som ansøger er opmærksom på disse regler.

*Under denne annoncering er der mulighed for at vælge mellem alle fire kontoplaner.*

Valg af kontoplan afhænger af, hvilke konti og hvilket udokumenteret tillæg som projektet ønsker at benytte sig af. Valget af kontoplan sker i forbindelse med ansøgningen, og det er ikke muligt at skifte kontoplan efter et tilsagn er givet. Læs mere om kontoplaner og udgiftsmodeller i *Vejledning om Støtteberettigelse 2021-2027*.

I kan finde vejledninger til de enkelte kontoplaner i startpakken.

Derudover kan I rekvirere Excel-budgetskabeloner til de enkelte kontoplaner ved at henvende jer til annonceringens kontaktpersoner.

**Tabel 3. Oversigt over kontoplaner**

Kontoplan	Procenten beregnes på baggrund af:	Hvornår er kontoplanen en fordel?
40 pct.	40 pct. beregnet på <u>baggrund af projektarbejde</u> til dækning af alle øvrige udgifter.	Kontoplanen er fordelagtig for løntunge projekter. Kontoplanen minimerer dokumentationskravene, da der alene skal fremvises dokumentation for udgifter til projektarbejde og projektdeltagelse.
20 pct.	20 pct. beregnet på baggrund af eksterne udgifter til dækning af udgifter til projektarbejde. 7 pct. beregnet på baggrund af eksterne udgifter til dækning af øvrige udgifter.	Kontoplanen er fordelagtig for projekter med fokus på støtte til indkøb af konsulentydelse og investeringer.
15 pct.	15 pct. beregnet på <u>baggrund af projektets udgifter til projektarbejde</u> til dækning af øvrige udgifter.	Kontoplanen giver fuld fleksibilitet vedrørende udgifter og projektaktiviteter, idet kontoplanen giver mulighed for at opnå støtte til alle støtteberettigede udgiftstyper.
7 pct.	7 pct. beregnet på <u>baggrund af alle støtteberettigede udgifter</u> til dækning af øvrige udgifter.	Kontoplanen giver fuld fleksibilitet til udgifter og projektaktiviteter, idet kontoplanen giver mulighed for at opnå støtte til alle støtteberettigede udgiftstyper.



## 8. Vurdering af ansøgninger

Alle ansøgninger vurderes ud fra overholdelse af krav og scores efter de udvælgelseskriterier, der fremgår af denne annoncering.

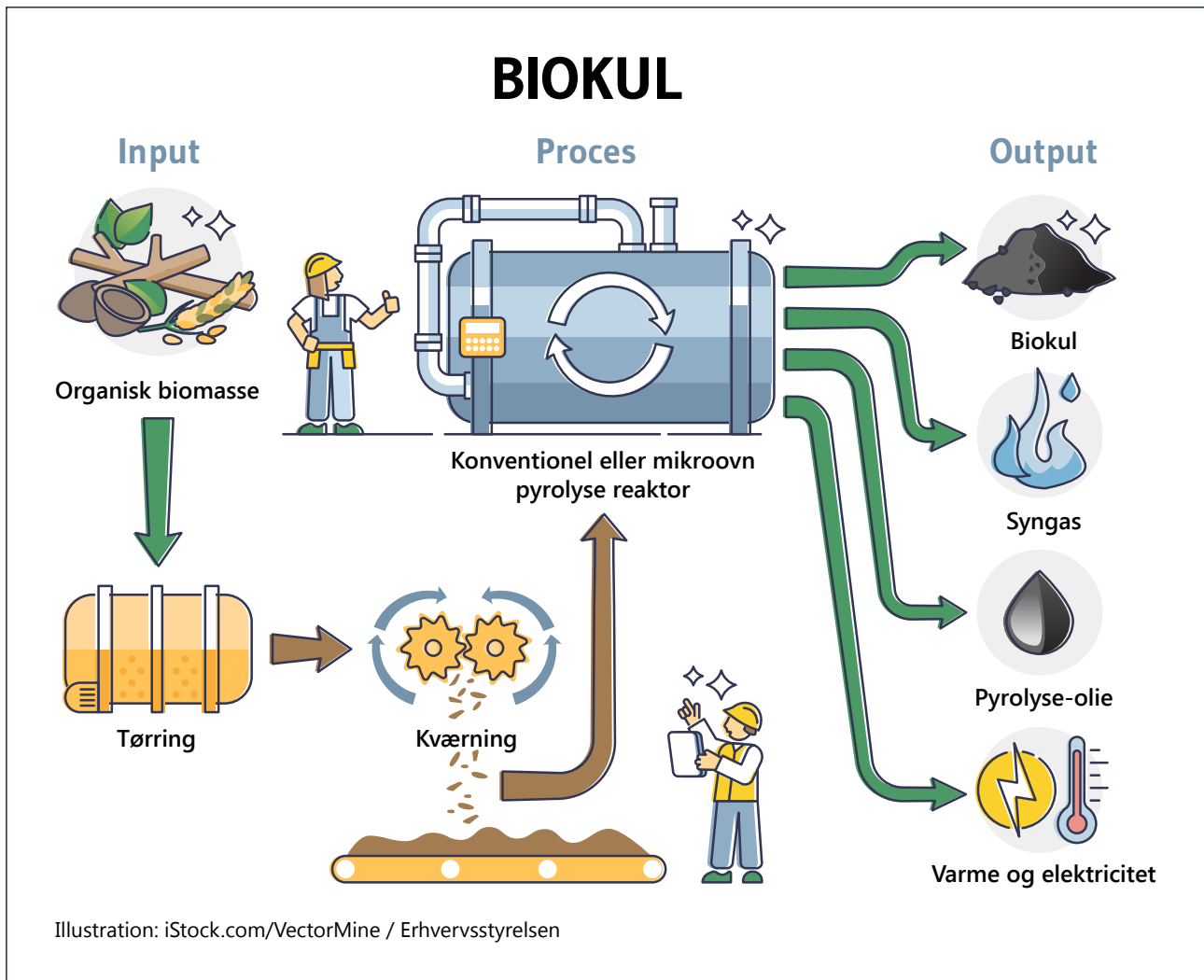
Der kan i forbindelse med vurderingen af ansøgningerne indhentes en udtalelse fra én eller flere eksterne fageksperter, som er omfattet af krav om fortrolighed. Hvis der indhentes en ekstern vurdering, vil den blive

sendt i partshøring hos ansøger, ligesom den alene vil udgøre en del af den samlede vurdering.

*For at komme i betragtning til et tilsagn om tilskud skal en projektansøgning opnå minimum 65 point, mindst 50 pct. af det maksimale antal point på hvert kriterium og der skal opnås en score over nul på alle underkriterier.*

**Tabel 4. Udvalgelseskriterier**

Kriterier	Point
<p><b>A. Formål og effekt</b></p> <p>Der vil under dette kriterium blive lagt følgende til grund for vurderingen:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• At projektet bidrager til at håndtere de økonomiske og sociale virkninger af omstillingen til en klimaneutral økonomi i Nord- og/eller Sydjylland samt underbygger, hvordan projektet bidrager til realiseringen af nærværende indsats.</li><li>• At ansøger opstiller en logisk effektkæde, der sandsynliggør, at de planlagte aktiviteter vil lede til de output og resultater, ansøger har angivet. Herunder hvordan projektet bidrager til den teknologiske udvikling indenfor annonceringens formål.</li><li>• At der er en økonomisk fordelagtig sammenhæng mellem måltal for aktiviteter, output og resultater.</li><li>• At projektet indeholder relevante kompetencerettede tiltag og dermed bidrager til at sikre, at virksomhederne har adgang til kvalificeret arbejdskraft, og at kompetencerne til den grønne omstilling hos medarbejderne/arbejdsstyrken samlet set styrkes. Hvis kompetenceudvikling ikke vurderes relevant i projektet, begrundes dette.</li></ul>	0-50
<p><b>B. Gennemførlighed</b></p> <p>Der vil under dette kriterium blive lagt følgende til grund for vurderingen:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• At det er sandsynliggjort, at projektet kan gennemføres på 3 år eller mindre, og at aktiviteter og udgifter kan afholdes indenfor den tidsmæssige ramme. Det skal være sandsynliggjort, at projektet kan gennemføres som beskrevet, herunder at ansøger har en klart beskrevet tidsplan.</li><li>• At ansøger har redegjort for projektets indlejrede risici og har forholdt sig til passende foranstaltninger for at afværge disse.</li><li>• At der, om nødvendigt, er tilvejebragt de nødvendige tilladelser og overholdt relevante rammebetingelser for, at projektet kan gennemføres, herunder klima, miljø- og sikkerhedsgodkendelser eller lignende.</li><li>• At ansøger har sandsynliggjort, at der er sammenhæng mellem aktiviteter og budget, og at finansieringen og, hvor relevant, statsstøtteløsningen er tilvejebragt.</li></ul>	0-30
<p><b>C. Forenkling, organisering og partnerskab</b></p> <p>Der vil under dette kriterium blive lagt følgende til grund for vurderingen:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• At ansøger har sammensat en projektorganisering med relevante aktører, som har den nødvendige faglige og organisatoriske kapacitet til at gennemføre projektet som beskrevet.</li><li>• At ansøger har redegjort for, at erhvervsfremmeaktører, der indgår i projekterne, har en klar operationel rolle i forlængelse af deres kerneopgave i erhvervsfremme- og innovationssystemet, og derfor ikke har u hensigtsmæssige overlap med andre aktørers aktiviteter.</li><li>• At ansøger har forholdt sig til øvrige relevante initiativer og aktører på området samt beskrevet, hvordan projektet tilsigter koordination med disse med henblik på sikring af synergi og merværdi.</li></ul>	0-20



### Prioritering af midler og ansøgninger

*Midlerne udmøntes i åben konkurrence, uden der på forhånd reserveres midler til hver geografi, men indstillingsudvalget kan i fordelingen af midler vægte hensyn til en geografisk balance i fordelingen af midler til aktiviteterne i de to landsdele, Nord- og Sydjylland.*

I tilfælde af lighed i score mellem to eller flere ansøgninger, og hvor der ikke er tilstrækkelige midler tilbage i puljen til at imødekomme alle ansøgninger, kan udvalget indstille det projekt til tilsagn, der kan fremme geografisk balance.

*I tilfælde af, at ansøgninger fra én landsdel opnår pointtal/scorer, så de samlet set vil opnå mere end to tredjedele af puljens midler, hvis alene scoren på ovenstående kriterier lægges til grund, forbeholder indstillingsudvalget sig ret til at tildele en eller flere ansøgninger færre midler end ansøgt eller at give afslag for at fremme geografisk balance mellem landsdelene.*

Ligeledes gives der prioritet til ansøgninger, der bedst tilgodeser hensynene til lige muligheder og ikke-diskrimination i tilfælde, hvor flere ansøgninger vurderes

at være af samme kvalitet, jf. udvælgelseskriterierne i øvrigt.

Derudover kan indstillingsudvalget i forhold til den enkelte ansøgning beslutte, hvilke konkrete delaktiviteter eller delprojekter der bedst bidrager til at realisere indsatsen inden for projektperioden under hensyn til programmets formål. Det betyder, at indstillingsudvalget kan indstille delaktiviteter eller delprojekter til afslag. Fx kan dette tænkes relevant, hvis en ansøgning indeholder flere forskellige delprojekter eller delaktiviteter, og hvor indstillingsudvalget vurderer, jf. indsatsens udvælgelseskriterier, at kun nogle af disse delprojekter eller delaktiviteter er realiserbare og/eller bidrager til indsatsens formål.

Indstillingsudvalget kan, såfremt en eller flere ansøgninger ikke opnår mindst 65 point, vælge ikke at udmønte alle midler og i stedet vælge at gennemføre en ny annoncering i en eller begge geografier. Indstillingsudvalget kan i en eventuel beslutning om at tilbageholde midler lægge vægt på hensyn til at sikre den geografiske balance i fordelingen af midler, jf. ovenfor.

## 9. Finansiering

Samlet udbyder Indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling op til 158,4 mio. kr. med denne annoncering.

### Støtteprocent

Den samlede støtteprocent kan maksimalt udgøre 80 pct. Støtteprocenten for indsatsen i det enkelte projekt afhænger af den valgte statsstøtteløsning, da flere bestemmelser i den generelle gruppefritagelsesforordning, jf. afsnittet nedenfor om statsstøtte, begrænser, hvor meget støtte den enkelte virksomhed kan modtage i støtte i forhold til de samlede støtteberettigede udgifter for den konkrete aktivitet (støtteintensitet). Se mere om EU's statsstøtteregler nedenfor.

Den øvrige finansiering forventes at komme fra partnerne i projektet, men kan også komme fra stat, regioner, kommuner, organisationer, fonde mv. (dog ikke andre EU-fonde). Midler fra stat, region og kommuner er også omfattet af statsstøttereglerne, som kan begrænse støtteintensiteten jf. Vejledning om støtteberettigelse. Hvis et projekt er omfattet af EU's statsstøtteregler, kan den samlede EU-medfinansiering blive mindre end den maksimale støtteprocent angivet ovenfor. De udgifter, som projektet kan tage med i støttegrundlaget, fremgår også af Vejledning om støtteberettigelse (inkl. allongen) 2021-2027. Derfor skal udgifter både være støtteberettigede efter statsstøttereglerne og efter Vejledning om støtteberettigelse (inkl. Allonge) 2021-2027, før de kan medtages i støttegrundlaget.

På hjemmesiden kan I downloade en samlet startpakke med relevante dokumenter til ansøgningen.

### EU's statsstøtteregler

#### Hvad er statsstøtte?

Statsstøtte er, når en virksomhed modtager offentlige midler til aktiviteter, der gør, at virksomheden får en bedre position på markedet end de virksomheder, der ikke modtager støtte.

Det er tilfældet uanset den konkrete form for støtte, dvs. både ved kontante tilskud og i de situationer, hvor ydelser stilles helt eller delvist gratis til rådighed for projektdeltagere. Den offentlige støtte kan, uanset formen, fordreje konkurrencen på det marked, hvor aktiviteten bliver gennemført.

Statsstøtte omfatter alle former for offentlig støtte, bl.a. EU-støtte fra Fonden for Retfærdig Omstilling og andre former for offentlig støtte. Det er ikke afgørende, hvilken formel juridisk form støttemodtageren har. Derfor kan både fysiske personer og juridiske personer som fx selskaber, offentlige institutioner og velgørende institutioner være modtagere af statsstøtte. Det er selve aktiviteten, der er afgørende for, hvornår modtageren er en "virksomhed" i statsstøtteretlig henseende. Der er kun tale om statsstøtte, når de offentlige midler anvendes til økonomiske (kommercielle) aktiviteter. Offentlig støtte til ikke-økonomiske aktiviteter er





derfor ikke statsstøtte. Et projekt kan både indeholde økonomiske og ikke-økonomiske aktiviteter. Det er derfor vigtigt, at et projekt får kortlagt sine aktiviteter og valgt den rigtige statsstøtteløsning, inden projektet går i gang.

I kan læse mere om, hvordan Europa Kommissionen definerer økonomisk aktivitet i Kommissionens meddelelse om begrebet statsstøtte.<sup>12</sup> For forskning og udvikling og innovation henvises særligt til Europa Kommissionens Rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og udvikling og innovation.<sup>13</sup>

Forskningsinstitutioners og højere læringsanstalters (fx universiteter, GTS'er, uddannelsesinstitutioner mv.) aktiviteter, kan både være økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet. Vurderingen af, om der er tale om økonomisk aktivitet afhænger af selve aktiviteten, og ikke af hvem der udfører den. Dog anser Europa Kommissionen generelt forskningsinstitutioners og forskningsinfrastrukturers primære aktiviteter for at være af ikke-økonomisk karakter,<sup>14</sup> dvs.:

- Offentlig uddannelse, der er organiseret inden for det nationale uddannelsessystem.
- Uafhængig forskning og udvikling med henblik på at opnå mere viden og bedre forståelse, herunder reelt samarbejde.
- Bred formidling af forskningsresultater på et ikke-ekskluderende og ikke-diskriminerende grundlag.

Støtten i denne annoncering kan ydes efter:

- Kommissionens forordning (EU) nr. 1407/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte (EUT L 352/1). (**De minimisforordningen**) og/eller
- Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108, (EUT 2014 L 187) (**Den generelle gruppefritagelsesforordning**).

Det er vigtigt, at I læser forordningerne og sætter jer grundigt ind i reglerne. I forbindelse med ansøgningen

kan *Bilag 2 - Støtteprocenter for EU's statsstøtteregler* under henholdsvis fanen om de minimis forordningen og den generelle gruppefritagelsesforordning anvendes til at kvalificere og redegøre for den ønskede statsstøtteløsning.

### **De minimis**

*En statsstøtteløsning under de minimis-reglen er en enkel måde at håndtere og tildele statsstøtte på. Offentlig støtte under de minimis-reglen kan gives til en virksomhed uden nærmere begrundelse inden for næsten alle sektorer og er ikke knyttet til bestemte støtteberettigede udgifter. De minimis-støtte betyder, at en virksomhed må modtage op til 300.000 EUR (ca. 2,2 mio. kr.) over en periode på tre år.*

Den treårige periode løber fra det tidspunkt, hvor støttemodtageren juridisk opnår ret til støtten, fx ved accept af tilsagnet til at modtage støtten, og ikke fra det tidspunkt hvor støttemodtageren faktisk får udbetalt støtten. Perioden er glidende i den forstand, at hver gang der ydes ny de minimis-støtte, skal man medregne den samlede de minimis-støtte, der er ydet indenfor de seneste tre år fra tildelingsdatoen.

De minimis forordningen regulerer de minimis-reglen, og det er vigtigt, at I selv orienterer jer i forordningen samt i Vejledning om støtteberettigelse afsnit 24 om statsstøtte, hvor der blandt andet kan læses mere om, hvordan reglen anvendes på koncernforbundne virksomheder. Vejledning om støtteberettigelse henviser til den tidligere de minimis forordning, hvor grænsen var 200.000 EUR over tre regnskabsår, men som nævnt ovenfor er beløbsgrænsen 300.000 EUR over tre år som følge af ny forordning. Se derfor bort fra angivelse af beløbsgrænsen på 200.000 EUR og periode i Vejledning om støtteberettigelse.

Der er en specifik de minimis-erklæring som modtagere af de minimis-støtte under Fonden for Retfærdig Omstilling skal anvende og underskrive. Erklæringen kan findes på [www.udviklingidanmark.dk](http://www.udviklingidanmark.dk). Erklæringen skal bruges, da der i Fonden for Retfærdig Omstilling er en begrænsning på, hvad en virksomhed, der falder under definitionen som "kriseramts virksomhed",<sup>15</sup> kan modtage som de minimis støtte.

12. Kommissionens meddelelse om begrebet statsstøtte i artikel 107, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (2016/C 262/01).

13. Meddelelse fra Kommissionen, Rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og udvikling og innovation (2022/C 414/01).

14. Punkt 20 litra (a) i Meddelelse fra Kommissionen, Rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og udvikling og innovation (2022/C 414/01).

15. Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2021/1056 af 24. juni 2021 om oprettelse af Fonden for Retfærdig Omstilling (L 231/11), artikel 9, litra c.

## Den generelle gruppefritagelsesforordning

*Den generelle gruppefritagelse kan alene anvendes i projekter, hvor de økonomiske partnere, som skal modtage statsstøtte efter den generelle gruppefritagelse, er kendt forud for ansøgningen om midler eller forud for underskrift af tilsagn.*

Hvis en partner med statsstøtte udtræder af partnerskabet i et projekt, der fra starten er godkendt i henhold til den generelle gruppefritagelse, så mister de øvrige partnere ikke muligheden for at anvende den generelle gruppefritagelse, fordi disse partnere var kendt før tilsagnets underskrift. En indtrædende ny partner i projektet vil dog ikke have mulighed for at anvende den generelle gruppefritagelse, da denne partner ikke var kendt på forhånd. Den indtrædende partner vil dog kunne modtage de minimis, såfremt den indtrædende partner opfylder kriterier herfor.

En statsstøtteløsning under den generelle gruppefritagelse er typisk mere administrativt ressourcekrævende, men til gengæld er der mulighed for at give langt højere støttebeløb end ved de minimis-reglen. Det er hensigten med reglerne i gruppefritagelsen, at støtte til en lang række forskellige aktiviteter kan håndteres under disse regler.

For at kunne anvende bestemmelserne i den generelle gruppefritagelse er det en betingelse, at støtten har tilskyndelsesvirkning. Virksomhedernes incitament for deltagelsen i projektaktiviteten skal så at sige være udløst af den offentlige medfinansiering.

Tilskyndelsesvirkning dokumenteres som udgangspunkt ved, at ansøger i forbindelse med indsendelse af ansøgningen vedlægger *ansøgning om statsstøtte*, samt en *erklæring om virksomhedens størrelse*, hvis der er tale om en SMV. Dette skal ske for hver enkelt partner, som skal modtage støtte efter den generelle gruppefritagelsesforordning. Tilskyndelsesvirkningen skal dokumenteres inden et givent projekt eller en selvstændig aktivitet påbegyndes, herunder inden der indgås bindende aftaler.

### [Find erklæringerne på hjemmesiden](#)

Hvis der efterfølgende foretages ændringer i det ansøgte projekt, kan det medføre, at tilskyndelsesvirkningen bortfalder for virksomheder, der er omfattet af ændringen.

Under denne annoncering kan støtten håndteres under de minimis-forordningen og fx under følgende artikler i den generelle gruppefritagelsesforordning (ikke udtømmende) fordelt på aktivitetstyperne:

- Forsknings- og udvikling: artikel 25 *Støtte til forsknings- og udviklingsprojekter*
- Kompetenceudvikling: artikel 31 *Uddannelsesstøtte*
- Investeringsstøtte:
  - Artikel 17 *Investeringsstøtte til SMV'er*
  - Artikel 26 og 26a *Investeringsstøtte til forsknings-, forsøgs- og afprøvningsinfrastruktur* (formentlig primært relevant for universiteter og GTS'er)
- (For)undersøgelser: artikel 18 *Støtte til konsulentbistand til SMV'er*. Bemærk gennemførlighedsundersøgelser som en del af et F&U projekt kan støttes under artikel 25.

Støtte til videndeling- og matchmakingaktiviteter og lignende, der faciliteres af klyngeorganisationer, skal håndteres gennem gruppefritagelsens artikel 27 *Støtte til innovationsklynger*.

Den maksimalt tilladte støtteintensitet afhænger også af virksomhedens størrelse. Som udgangspunkt kan små og mellemstore virksomheder modtage mere støtte i forhold til deres egenfinansiering end store virksomheder. I nogle tilfælde kan gruppefritagelsen slet ikke benyttes til store virksomheder, da en række af bestemmelserne kun kan anvendes af SMV'er. Vi anbefaler derfor, at I læser Europa-Kommissionens vejledning om definitionen af SMV'er.

[Se Kommissionens vejledning om definition af SMV'er](#)





Det er ikke muligt under den generelle gruppefritagelsesforordning at yde støtte til støttemodtagere, virksomheder eller lignende, der ikke har efterkommet et påbud om tilbagebetaling af støtte ydet i Danmark, som Europa-Kommissionen ved en tidligere afgørelse har erklæret ulovlig og uforenelig med det indre marked.

Det er heller ikke muligt at yde støtte til kriseramte virksomheder. Se definitionen på en kriseramt virksomhed i den generelle gruppefritagelsesforordning, artikel 2, nr. 18.

Partnere skal udfylde standarderklæring vedr. anvendelse af den generelle gruppefritagelsesforordning, hvor partneren erklærer sig på ikke at være kriseramt eller ikke har efterkommet et påbud om tilbagebetaling af støtte. Hvis partneren er en SMV, skal erklæring om virksomhedens størrelse også udfyldes.

[Find erklæringerne på hjemmesiden](#)

## 10. EU-midler

Midler skal generelt udmøntes inden for de gældende regler for anvendelsen af Fonden for Retfærdig Omstilling i Danmark. Potentielle ansøgere bør derfor orientere sig grundigt i Program for Fonden for Retfærdig Omstilling, i Fonden for Retfærdig Omstillings indikatorvejledning samt i *Vejledning om støtteberettigelse*, *Regionalfonden*, *Socialfonden Plus* og *Fonden for Retfærdig Omstilling 2021-2027* (inkl. allongen til vejledning om støtteberettigelse vedrørende Fonden for Retfærdig Omstilling) (se afsnit 11. Ansøgningsproces). Den offentlige støtte til projekter skal være i overensstemmelse med reglerne om gennemsigtighed og fri konkurrence, herunder navnlig EU's statsstøtte- og udbudsregler.

## 11. Ansøgningsproces

Ansøgning om EU-tilskud fra Fonden for Retfærdig Omstilling søges hos Indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling, der indstiller til Erhvervsstyrelsen om tildeling af midler fra Fonden for Retfærdig Omstilling. Ansøgningerne forventes behandlet på indstillingsudvalgmødet den 1. april 2025.

Ansøgninger om støtte til projekter under denne annoncering vil - foruden en vurdering af opfyldelsen af de generelle regler for tildeling af EU-midler (legalitetskontrol) - blive vurderet på baggrund af de udvælgelseskræfter, som fremgår af dette annonceringsmateriale under afsnit 8.

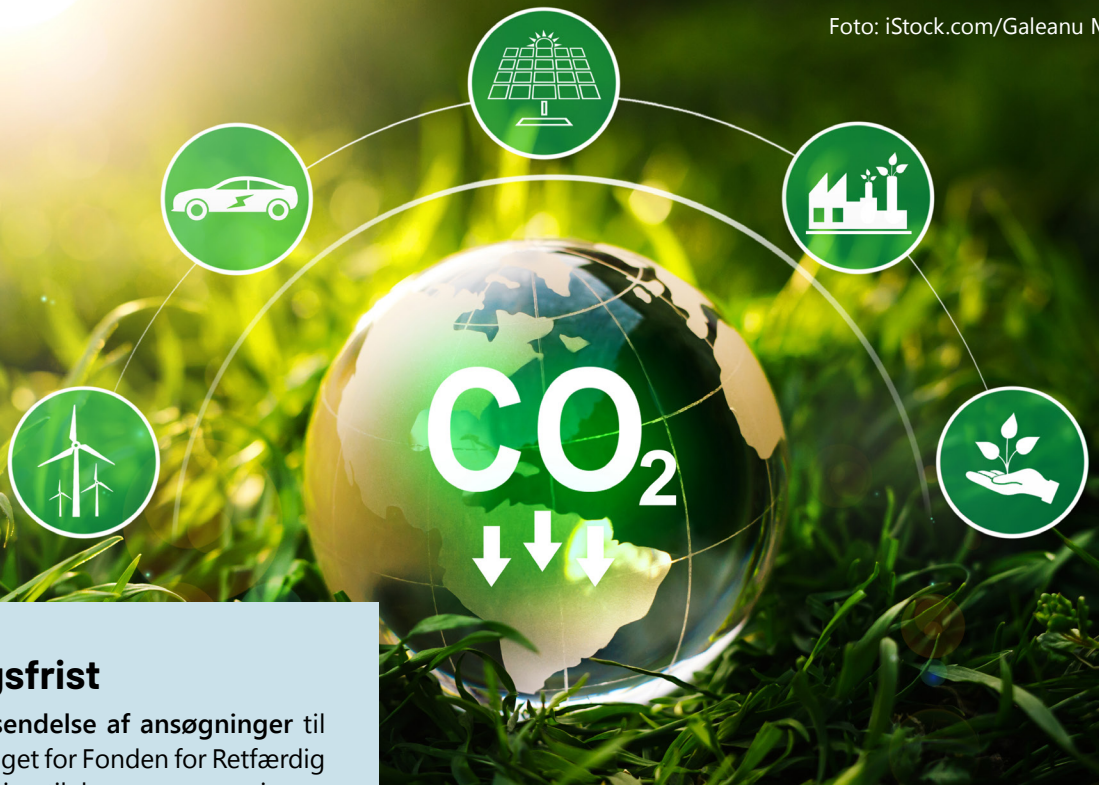
*Kun ansøgninger, som opfylder kravene og kriterierne i denne annoncering, og som opnår mindst 65 ud af 100 point, mindst 50 pct. af det maksimale antal point på hvert kriterium og som opnår en score over nul på alle underkriterier, kan komme i betragtning til tilskud.*

Erhvervsstyrelsen varetager sagsbehandlingen af de indkomne ansøgninger og udsteder tilsagn om EU-tilskud eller afslag efter indstilling fra indstillingsudvalget.

### **Behandling af personoplysninger**

Erhvervsstyrelsen behandler de oplysninger, som ansøger sender, eller som Erhvervsstyrelsen selv indsamler, i overensstemmelse med gældende regler. Ansøger kan læse mere om [Erhvervsstyrelsens behandling af personoplysninger](#) på Erhvervsstyrelsens hjemmeside. På siden findes bl.a. erklæring om underretning om behandling af personoplysninger i forbindelse med modtagelse af ansøgninger samt oplysning om ansøgers ansvar for egen behandling.





## Ansøgningsfrist

Fristen for indsendelse af ansøgninger til Indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling i relation til denne annoncering er mandag den 11. november 2024 kl. 12.00.

Indsendes ansøgningen efter fristen kan den blive afvist. Ansøgningen skal indsendes via [det elektroniske ansøgningskema](#) (kræver MitId Erhverv).

Der skal ikke vedlægges yderligere materiale til ansøgningen end de i afsnit 6 efterspurgte.

Se vejledningen til ansøgningskemaet i "startpakken" for yderligere oplysninger.

Bemærk, at projektidébeskrivelsen ikke vil blive betragtet som en egentlig ansøgning eller udgøre grundlag for vurdering af en efterfølgende ansøgning. Det vægtes hverken positivt eller negativt ved en senere vurdering af ansøgning, om man har indsendt en projektidébeskrivelse eller ej.

## Yderligere information

For yderligere information om temaets faglige indhold eller om Fonden for Retfærdig Omstilling samt ansøgningsproces kontakt:



**Lis Pedersen**  
Email: [lipede@erst.dk](mailto:lipede@erst.dk)  
Telefon: 35 29 12 09



**Stine Højrup Ludvigsen**  
Email: [stilud@erst.dk](mailto:stilud@erst.dk)  
Telefon: 35 29 12 11

### Behov for vejledning i ansøgningsprocessen?

Der afholdes webinar fredag den 23. august kl. 10 - 12, hvor I vil kunne få svar på fx vilkår for administration af tilskud, statsstøtte m.m.

### [Tilmeld dig webinarret](#)

Som potentiel ansøger har I også mulighed for at indsende en kort beskrivelse af projektidéen. Ansøgere kan rekvirere skabelon ved kontakt til kontaktpersoner længere nede.

I kan indsende projektbeskrivelsen til sekretariatet for Indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling på mail til [de@erst.dk](mailto:de@erst.dk) senest den 17. september 2024. Sekretariatet vil give jer en umiddelbar tilbagemelding på jeres projektidé, hvor vi kan vejlede jer om annonceringens rammer og det videre forløb.

På hjemmesiden kan I downloade en [samlet pakke med relevante dokumenter til ansøgningen](#)

*Projekter, som får tilsagn om støtte, skal formidles på [den digitale erhvervsfremmeplatform](#). Det indebærer blandt andet, at virksomhedsrettede indsatser i projektet skal annonceres på platformen.*